

Patronka miasta Chełmży

Rocznica. Kim była błogosławiona niewiasta, która przybyła na tę ziemię z Niemiec?

Tekst i zdjęcia:
Robert Bondzelewski

W tych dniach mieszkańcy Chełmży będą obchodzić 750-lecie przybycia do miasta błogosławionej Juty. Warto zatem przybliżyć mieszkańcom tę postać.

Bł. Juta z Chełmży, wdowa, pustelnica urodziła się w Turyngii ok. 1220 roku. Dość wcześnie, przed ukończeniem dwudziestego roku życia, wyszła za mąż, za rycerza z Sangerhausen – miejscowości u stóp gór Harzu, na północ od Erfurtu. Kiedy miała 20 lat, mąż udał się na wyprawę do Ziemi Świętej, pielgrzymkę bądź krucjatę, w trakcie której zmarł. Młoda wdowa poświęciła się wówczas pobożności i miłosiernym uczynom. Bł. Juta zasłynęła w swoim środowisku jako „pobożna i świątobliwa wdowa”.

Pustelnica z Bielczyn

Wkrótce rozdała cały majątek i wzorem wielu współczesnych rozpoczęła, o żebraczym kiju, pielgrzymkę do licznych w ówczesnej Europie świętych miejsc. W tym samym czasie biskupem chełmińskim został, pochodzący również z Turyngii, dominikanin Heideryk (Henryk).

Ciesząc się jego opieką Błogosławiona zamieszkała w leśnej pustelni opodal Bielczyn położonej na północny zachód od Chełmży. Codziennie przybywała do miasta na Mszę św., a wracając pielęgnowała chorych w szpitalu położonym poza murami miasta, przy kaplicy św. Jerzego. Usługiwała im i dzieliła się otrzymaną w mieście jałmużną.

Chodziła po wodzie

Jak głosi jedna z legend bł. Juta udając się do kościoła w Chełmży często chodziła drogą na skróty, przechodząc przez środek jeziora po lustrze wody. Po czterech latach pustelniczego życia zmarła 12 maja 1260 roku. Odeszła w opinii świętości.

Biskup Heideryk, będący wówczas jej spowiednikiem, polecił pocho-

wać ją w południowej nawie budowanej wówczas katedry w Chełmży. On też, wkrótce po jej śmierci rozpoczął starania o beatyfikację.

Prowadzone przygotowania zostały przerwane po śmierci biskupa chełmińskiego w 1273 roku i odżyły po 15 latach od śmierci Juty. Wówczas przeprowadzono właściwe przygotowania do beatyfikacji, przesłuchano licznych świadków.

Mała liczba najstarszych współczesnych źródeł nie pozwala na precyzyjne określenie dokładnej daty ogłoszenia Juty błogosławioną, można jednak założyć, że już w drugiej połowie XIII w. jej kult odgrywał znaczną rolę wśród ludności pruskiej, jak i wśród braci zakonu krzyżackiego.

Czasy kultu i zapomnienia

Kult Błogosławionej rozwijał się przez całe średniowiecze, a jego późniejsze załamanie związane było z sekularyzacją zakonu krzyżackiego. W XVI w. bł. Jutę czczono już tylko lokalnie wśród miejscowych katolików.

Odrodzenie zainteresowania życiem i dziełem Błogosławionej nastąpiło w XVII wieku. W okresie rozbiorów kult bł. Juty zanikł. Jego odrodzenie, trwające do dzisiaj, nastąpiło w II Rzeczypospolitej. Bł. Juta stała się patronką miasta Chełmży. W 1937 roku wzniesiono nową kaplicę w pustelni bielczyńskiej.

W trzecią niedzielę maja

20 maja 1984 roku biskup chełmiński Marian Przykucki ogłosił bł. Jutę patronką Miłosierdzia Bożego diecezji chełmińskiej oraz wyznaczył odpust ku jej czci na trzecią niedzielę maja. W tym samym dniu dokonał poświęcenia nowej kaplicy w Bielczynach, której prezbiterium stanowi dawna kaplica z roku 1937.

W ikonografii bł. Juta przedstawiana jest w prostej sukni, przypominającej zakonny habit, we wdoim welonie na głowie.

W dniach 12, 13 i 14 maja, czyli od piątku do niedzieli przewidziano wiele uroczystości upamiętniających rocznicę przybycia bł. Juty do Chełmży. Piszemy o nich szczegółowo na stronie 1.

Sanktuarium błogosławionej Juty w Bielczynach koło Chełmży z poświęconą jej kaplicą

W tej kaplicy znajduje się najbardziej znany wizerunek patronki miasta Chełmży

Witraż w bielczyńskiej kaplicy ukazuje Błogosławioną idącą przez jezioro do chełmińskiej katedry.